

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА ІСТОРІЇ НАУКИ І ТЕХНІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Олег СТРЕЛКО

2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Етика і психологія сімейного життя»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 10 «Природничі науки»

Спеціальність: 101 «Екологія»

Освітньо-професійна програма: «Екологія транспортної інфраструктури»

2024/2025 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Етика і психологія сімейного життя» для студентів рівня вищої освіти перший (бакалаврський), галузі знань 10 «Природничі науки», спеціальності 101 «Екологія», ОПП «Екологія транспортної інфраструктури», денної форми навчання. К.: ДУІТ, 2024. 18 с.

Розробник: к. філос. н., доцент, доцент кафедри філософії та історії науки і техніки

_____ (підпис)

Ольга СПИС

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії та історії науки і техніки

Протокол № 1 від «28» серпня 2024 року

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

Віра ГАМАЛІЯ

© Спис О.А., 2024 рік

© Спис О.А., 2025 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 10 «Природничі науки» (шифр і назва) Спеціальність 101 «Екологія»	Вибіркова	
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма: «Екологія транспортної інфраструктури»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: есе		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		1-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: 8 аудиторних – 3 самостійної роботи студента - 5	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Лекції	
		30 год.	
		Семінарські	
		15 год.	
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		75 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):
для денної форми навчання – 45/75

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Як відомо, сім'я – основа держави, оскільки рушійною силою життя є взаємини між чоловіком і жінкою. Будучи одним з основних інститутів суспільства, першою сходинкою соціалізації людини, сім'я розвивається та видозмінюється разом із навколишнім світом, по-своєму реагуючи на вимоги часу, відповідаючи на громадські потреби й при цьому сама їх формує.

Екстремальна загальнокрисова ситуація в країні не могла не відбитися на соціальному інституті сім'ї. Збільшення кількості розлучень, катастрофічне зниження народжуваності, деформація шлюбно-сімейних процесів, економічні проблеми, безробіття знижують адаптаційні можливості сім'ї й призводять до порушення її функціонування. Це дає підставу говорити про кризу сім'ї, її руйнування.

Все вищезазначене свідчить про актуальність вивчення етики і психології сімейних взаємин, зокрема особливостей гармонізації шлюбно-сімейних стосунків.

Мета вивчення дисципліни – є отримання студентами фундаментальних знань про засади шлюбу та сім'ї, формування цілісного, системного погляду на сім'ю та ті явища і процеси, які в ній відбуваються на сучасному етапі розвитку суспільства, а також – сформувати обізнаність студентської молоді в питаннях етики і психології сімейного життя.

Завдання дисципліни полягають в ознайомленні з закономірностями становлення і розвитку функціонально-ролевої структури сім'ї на різних стадіях її життєвого циклу; вивчення дошлюбного періоду, особливостей пошуку і вибору шлюбного партнера; психологічних особливостей подружніх стосунків; психологічних особливостей дитячо-батьківських стосунків; ролі сімейного виховання у розвитку дитини на різних вікових стадіях; ненормативних криз сім'ї і вироблення стратегій їх подолання, а також – у формуванні навичок самостійного критичного мислення під час аналізу різних сімейних моделей стосунків.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- первинні уявлення про еволюцію сімейних стосунків;
- соціально-психологічну модель сімейних стосунків, тенденції розвитку сучасної сім'ї;
- особливості мотивації вступу у шлюб та дошлюбного періоду;
- правові основи шлюбу і сім'ї; умови та порядок вступу до шлюбу, розрив шлюбу; права батьків при народженні дитини, права й обов'язки батьків і дітей;
- поняття про сімейний бюджет і його структуру, джерела доходу сім'ї, витрати та їх планування, раціональний споживацький бюджет;
- психофізіологічну сумісність подружжя, функціонально-рольове узгодження, ціннісно-орієнтовану єдність подружжя;
- сімейні конфлікти, зони незгод подружжя, шляхи розв'язання конфліктів,

причини та наслідки розлучень;

- принципи виховання дітей в сім'ї, цілі та завдання сімейного виховання, засоби і способи їх досягнення;
- статеві ролі, статеву диференціацію, психосексуальну орієнтацію, стать;
- руйнівні тенденції шлюбу та сім'ї;
- вплив сім'ї на розвиток кожного з її членів;
- основні види сімейного виховання;

уміти:

- виявляти основні проблеми з якими може зіткнутись сучасна сім'я;
- критично мислити у складних соціально-психологічних ситуаціях;
- формувати сімейний бюджет.

Міждисциплінарні зв'язки: філософія, соціологія, історія української культури.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин (4 кредити ЄКТС).

Відповідно до освітньо-наукової програми «Екологія транспортної інфраструктури» вивчення навчальної дисципліни «Етика та психологія сімейного життя» сприяє формуванню у студентів рівня вищої освіти перший (бакалаврський) таких **компетентностей:**

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК10. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця узагальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

3. Очікувані результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми «Екологія транспортної інфраструктури» вивчення навчальної дисципліни «Філософія» повинно забезпечити досягнення здобувачами ступеня бакалавра таких програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПРН-14. Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення.
-------------------------------	--

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль I.

Моральні пошуки і самовизначення людини

Тема 1. Сім'я як соціально-психологічний феномен

Актуальність курсу «Етика і психологія сімейного життя» в сучасну постмодерну епоху. Сім'я як соціальний інститут. Функції сім'ї. Типологія сімей. Моделі сучасної сім'ї. Альтернативні форми сім'ї.

Моделі та цінності сім'ї в різних культурах і релігіях Історія шлюбу та сім'ї як важливих інститутів суспільства. Шлюб і сім'я в різні епохи. Сімейні традиції в Древній Русі. Особливості української сім'ї. Особливості сучасної сім'ї. Глобальне дослідження сімейних цінностей.

Тема 2. Правові питання шлюбу та сім'ї

Основні принципи сімейного права. Доцільність та порядок реєстрації шлюбу, правові наслідки незареєстрованих шлюбів. Особисті правостосунки та правостосунки майнового характеру. Правові основи позбавлення і поновлення батьківських прав, встановлення батьківства. Встановлення правових рамок сексуальної поведінки.

Тема 3. Роль соціальної зрілості особистості у прийнятті рішення

Поняття соціальної зрілості особистості. Види зрілості людини: фізична, статева, психологічна, юридична, економічна, духовна та їхні ознаки (критерії/показники). Роль духовно-моральної основи у прийнятті людиною важливих рішень. Основні критерії правильного вибору цінностей. Чинники визнання людини: духовний, емоційний, фізичний, матеріальний. Характеристики визнання. Осмислення власних переваг і недоліків. Відповідальне ставлення до власного здоров'я та здоров'я та інших людей.

Тема 4. Дошлюбний період

Дошлюбний та передшлюбний періоди. Період залицяння. Вплив тривалості передшлюбного періоду на показник стійкості шлюбних відносин. Функції передшлюбного періоду. Соціально значущі мотиви вступу до шлюбу. Етична готовність вступу до шлюбу. Довіра, чесність, відповідальність, вірність як важливі етичні категорії у виборі супутника життя.

Ознаки любові та закоханості, справжніх почуттів і пристрасті. Романтичні стосунки та пізнання одне одного. Важливість культури статевих стосунків. Тривалість періоду пізнання. Уявлення про майбутнє сімейне життя, образ чоловіка/дружини; партнера по спілкуванню.

Тема 5. Любов як основа шлюбу

Мотивація вступу у шлюб. Психологія кохання. Любов як основа шлюбу. Виникнення та розвиток уявлень про любов тілесну та духовну. Феномен любові та її типи. Теорії любові. Ілюзії любові (любов як розслаблення, любов – вдячність, продовження поколінь, як вигідний союз, любов-втеча та ін.). Психологія людської сексуальності. Особливості чоловічої та жіночої сексуальності.

Тема 6. Етико-психологічні особливості молодого сім'ї. Адаптація молодят до умов сімейного життя

Форми шлюбно-сімейних відносин. Первинна шлюбна адаптація. Шлюбна сумісність: психофізіологічна сумісність, функціонально-рольова узгодженість, ціннісно-орієнтаційна єдність. Адаптований підхід до шлюбної сумісності. Рівні адаптації: біологічний, психологічний. Сфери адаптації: духовна, психологічна, сексуальна, інформаційна, родствена, культурна, побутова. Реалізація родинної побутово-економічної функції. Взаємини молодого подружжя з батьками. Сімейна інтеграція. Народження першої дитини.

Тема 7. Етико-психологічна культура сім'ї

Моральна зрілість та її роль у розбудові гармонійних сімейних стосунків. Важливість моральних рис подружжя у формуванні сімейних стосунків. Роль генеалогічної культури в сім'ї. Етика та культура поведінки в сім'ї. Поняття психологічної культури сім'ї. Гармонізації подружніх стосунків: емпатія, толерантність, емоційна гнучкість, афіліація, інтуїція. Комунікативна культура. Бар'єри спілкування. «Чоловічий» та «жіночий» стилі спілкування. Питання ієрархії в сім'ї у часи домодерну і у добу постмодерну.

Тема 8. Роль економічної зрілості та господарської підготовки у побудові сімейного життя

Роль економічної зрілості у побудові сімейного життя. Управління ресурсами домашньої економіки. Ведення домашнього господарства. Відповідальність за участь у домашній праці. Розподіл обов'язків.

Тема 9. Мистецтво спілкування: вирішення конфліктів

Кризові періоди у шлюбі. Сімейні конфлікти та їх характеристика. Види сімейних конфліктів. Причини виникнення конфліктів. Ревнощі та сімейна зрада. Уникнення та вирішення конфліктів. Моделі поведінки в сімейних конфліктах. Подружній діалог, розвиток культури почуттів у процесі міжособистісного спілкування в сім'ї. Феномен прощення. Шляхи подолання конфліктних ситуацій.

Модуль II.

Формування культури відповідального батьківства

Тема 10. Біоетика як наука про моральні дилеми людства.

Планування сім'ї

Поняття біоетичних проблем. Репродуктивне здоров'я. Людська статевість. Планування сім'ї. Мотиви народження дітей. Соціально-психологічні передумови планування вагітності. Оптимальні терміни народження дітей. Процес зародження життя. Розвиток дитини в лоні матері. Аспекти контрацепції. Аборт та постабортний синдром.

Тема 11. Інститут батьківства. Сучасні виклики.

Проблемні сім'ї. Феномени батьківства та материнства. Криза батьківства. Відповідальне та безвідповідальне батьківство. Наслідки відсутності взаємодії дітей з батьками. Перешкоди та необхідні передумови на шляху до успішного батьківства. Ефективне батьківство. Досвід позитивного батьківства як найкраща спадщина від батьків.

Тема 12. Міжпоколінні відносини у родині

Ставлення батьків до одружених дітей. Ранні розлучення, їх причини. Ставлення подружжя до батьків. Психологічний мікроклімат у родині. Моделі поведінки членів молодшої сім'ї та їхніх батьків. Роль прабатьків і сіблінгів у процесі соціалізації дитини.

Тема 13. Особливості етико-психологічного спілкування батьків з дітьми у сучасній сім'ї

Важливість знань внутрішнього світу дитини як одна із запорок її успішного виховання. Оточення дитини. Інтереси. Створення безпечного і турботливого середовища. Емоційна витримка. Активне слухання. Невербальне спілкування. Роль батька і матері в сімейному вихованні.

Тема 14. Типи виховання

Сім'я як інститут виховання та соціалізації дитини. Специфіка сімейного впливу на розвиток особистості дитини. Батьківське ставлення. Типи і стилі батьківського виховання. Потурання, запусценість, авторитаризм,

авторитет. Дисципліна у сім'ї. Заборони для дитини. Підтримка дитини. Важливість формування позитивного іміджу батька в суспільстві. Постійність та присутність. Сімейні традиції. Розклад життєвих справ. Дотримання слова. Постійність у моралі. Час із дітьми. Типові помилки батьків у вихованні дітей.

Тема 15. Загрози інституції сім'ї у сучасному українському суспільстві та шляхи їх подолання

Офіційний і цивільний шлюби. Домашнє насильство як соціальна проблема. Види і форми насилля. Державна політика щодо попередження насильства в сім'ї. Фізичні та психологічні залежності та прогнози зростання домашнього насильства після війни. Збереження інституту сім'ї в умовах викликів глобалізаційного світу.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р		л	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль I. Моральні пошуки і самовизначення людини										
Тема 1. Сім'я як соціально-психологічний феномен.	8	2	2		4					
Тема 2. Правові питання шлюбу та сім'ї.	7	2			5					
Тема 3. Роль соціальної зрілості особистості у прийнятті рішення.	9	2	2		5					
Тема 4. Дошлюбний період.	6	2			4					
Тема 5. Любов як основа шлюбу.	9	2	2		5					
Тема 6. Етико-психологічні особливості молодій сім'ї. Адаптація молодят до сімейного життя.	7	2			5					
Тема 7. Етико-психологічна культура сім'ї.	9	2	2		5					

Тема 8. Роль економічної зрілості та господарської підготовки у побудові сімейного життя.	7	2			5					
Тема 9. Мистецтво спілкування: вирішення конфліктів.	9	2	2		5					
Разом за змістовим модулем 1	71	18	10		43					
Модуль II. Формування культури відповідального батьківства										
Тема 10. Біоетика як наука про моральні дилеми людства. Планування сім'ї.	7	2			5					
Тема 11. Інститут батьківства. Сучасні виклики.	10	2	2		6					
Тема 12. Міжпоколінні відносини у родині.	7	2			5					
Тема 13. Особливості етико-психологічного спілкування батьків з дітьми у сім'ї.	10	2	2		6					
Тема 14. Типи виховання.	7	2			5					
Тема 15. Загрози інституції сім'ї у сучасному українському суспільстві та шляхи їх подолання.	8	2	1		5					
Разом за змістовим модулем 2	49	12	5		32					
Усього годин	120	30	15		75					

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сім'я та сімейні стосунки в історичному розвитку суспільства.	2
2	Тема 2. Чинники готовності молоді до шлюбно-сімейних взаємин.	2
3	Тема 3. Чинники успішності та задоволеності шлюбно-сімейним життям	2
4	Тема 4. Етико-психологічна культура сім'ї.	2
5	Тема 5. Руйнівні тенденції шлюбу та сім'ї.	2
6	Тема 6. Спілкування у родині.	2

7	Тема 7. Особливості етико-психологічного спілкування з дітьми. Позитивне батьківство.	2
8	Тема 8. Сім'я в умовах викликів глобалізаційного світу. Прогнози на майбутнє.	1

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота студента – це основний засіб оволодіння навчальним матеріалом під керівництвом викладача у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Навчальний час, відведений для цього, визначається навчальним планом і залежить від загального обсягу годин, відведених для вивчення конкретної навчальної дисципліни.

Розподіл самостійної роботи включає в себе:

ПП – підготовка до практичних занять;

ПМК – підготовка до модульного контролю;

ППК – підготовка до підсумкового контролю (залік).

У робочій програмі навчальної дисципліни самостійна робота відображається у вигляді таблиці у розрізі тем та кількості годин, відведених для їх виконання.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)
1.	Тема 1. З історії української родини. Народні звичаї та традиції. Кодекс цінностей сучасного українського виховання.	4
2.	Тема 2. Психологічні особливості нереєстрованих шлюбів.	5
3.	Тема 3. З історії української родини. Народні звичаї та традиції.	5
4.	Тема 4. Соціально-психологічні чинники готовності до шлюбу. Юнацьке кохання. Девіантна поведінка.	4
5.	Тема 5. Етико-психологічні особливості сучасної української сім'ї.	5
6.	Тема 6. Життєві цикли сім'ї.	5
7.	Тема 7. Предмет сексології. Історія сексології. Статеві установки в українському суспільстві. Психофізіологічна характеристика статевої свідомості людини. Ван де Вальде, Зігмунд Фройд	5

8.	Тема 8. Кризові періоди в шлюбі.	5
9.	Тема 9. Різні форми насильства в сім'ї.	5
10.	Тема 10. Конфліктні, кризові і проблемні сім'ї.	5
11.	Тема 11. Любов в психології, мистецтві і художній літературі.	6
12.	Тема 12. Психологічні проблеми сім'ї в художній літературі та історії.	5
13.	Тема 13. Види неправильного виховання.	6
14.	Тема 14. Вплив сім'ї на розвиток особистості дитини.	5
15.	Тема 15. Вплив глобалізаційних процесів та постмодерного світу на сімейні стосунки.	5
	Разом	75

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання дисципліни «Етика та психологія сімейного життя» застосовуються такі форми навчання:

- I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: 1). За джерелом інформації:
 - Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-пресконференція,) із
- застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
 - Наочні: ілюстрації у навчально-методичній літературі, презентації, навчальні фільми з використанням мультимедійної техніки.
 - Семінарські: вправи.
- 2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні,
 - дедуктивні, аналітичні, синтетичні.
- 3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові,
 - дослідницькі:
 - репродуктивний, коли викладач дає завдання, у процесі виконання якого студенти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;
 - частково-пошуковий (евристичний), коли викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють студенти під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності студентів);

- дослідницький, коли викладач ставить перед студентами проблему, і ті вирішують її самостійно, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, прилади, матеріали тощо.
- 4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом
- викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.
- II. Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Поточний контроль – контроль за виконанням самостійної роботи (усне опитування, перевірка письмових завдань); перевірка підготовки до семінарських занять (усне опитування, оцінка виступів студентів у процесі обговорення теоретичних питань); підсумковий контроль за змістовими модулями (усне опитування, письмові відповіді на проблемні питання); перевірка есе.

Модульний рубіжний контроль – тест, письмова робота (есе).

Підсумковий семестровий контроль – залік.

Есе – це самостійна письмова робота на задану тему, що розкриває і обґрунтовує думку, висловлену в його назві або відповідає на питання, анонсоване в назві.

Теми есе з навчальної дисципліни «Етика та психологія сімейного життя»

1. Роль бабусі та дідуся у вихованні дитини.
2. Психологічні проблеми домогосподарок.
3. Завдання та особливості молодої сім'ї.
4. Вплив ЗМІ на розвиток уявлень щодо образу сім'ї.
5. Місце сім'ї та шлюбу у системі цінностей молодих людей та старших поколінь.
6. Основні складові готовності до шлюбу.
7. Розподіл ролей у сім'ї.
8. Феномен «прощення» у психології сімейних стосунків.
9. Модель ідеальної сім'ї.
10. Еталони мужності і жіночності.
11. Роль батька в сімейному вихованні дитини.
12. Роль матері в сімейному вихованні дитини.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Модулі	Модуль I			Модуль II				Кількість балів у семестрі*	Підсумковий контроль (залік, екзамен)**		
Кількість балів за модуль	45		Модульний	40			Модульний				
Змістові модулі	ЗМ 1				ЗМ 2						
Кількість балів за ЗМ та модульний контроль	40			5	30			10	85	15	
Кількість балів за видами роботи	Лекції	Практичні	СРС	Модульний контроль	Лекції	Практичні	СРС	Індивідуал	Модульний контроль	Робота протягом семестру	Залік
Відвідування	4				3						
Активність на заняттях		25				15					
Виконання СРС			11				12				
Наукова робота	Участь у наукових конференціях, семінарах, круглих столах, студентських олімпіадах та конкурсах – 0-15 балів									15	

Критерії оцінювання модульного завдання (тест)

Завдання	Кількість балів
Питання 1-10	0,5
Разом	5

Критерії оцінювання 2 модульного завдання

Завдання	Кількість балів
Есе	10

Критерії оцінювання залікового завдання

Завдання	Кількість балів
Питання 1	5
Питання 2	5
Питання 3	5
Разом	15

10. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль (робота на семінарах, інші види самостійної роботи) – 75 балів Проміжний контроль (написання есе) – 10 балів Підсумковий контроль: залік – 15 балів
--	---

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (залік).

Підсумкові бали з навчальної дисципліни = Загальна кількість балів (перед+ Кількість балів за підсумковим контролем)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Іспит
90-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
80-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками.
75-79		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з

			декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
65-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками.
60-64		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки.
21-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
0 -20	Незадовільно (незараховано)	F	«Безумовно незадовільно» теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки.

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорні конспекти лекцій.
2. Навчальні підручники.
2. Робоча навчальна програма.
3. Засоби підсумкового контролю (залікові картки).

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Боярина В. Стосунки в парі. Як створити міцну і щасливу родину/ Вікторія Боярина. Київ. Yakaboo Publishing, 2023. 320 с.
2. Кравець В.П. Підготовка учнівської молоді до сімейного життя в Україні ХХІ століття: стан, тенденції, шляхи вдосконалення : монографія. / В.П. Кравець. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2020. 584 с.
3. Психологія сім'ї: підручник / за ред. В. М. Поліщука. Суми: Університетська книга, 2021. 248 с.
4. Ушакова Ірина. Психологія сім'ї. Конспект лекцій //URL: <http://www.repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/11413/1/Ушакова.%20Психологія%20сім%27ї.%20Конспект%20лекцій.pdf>

Додаткова

1. Балакірєва О.М. Трансформація ціннісних орієнтацій в українському суспільстві. URL: www.politik.org.ua (дата звернення: 16.02.2020).
2. Буковинський А.Й. Основи сім'ї. К.: Україна, 2019.
3. Гаврилишин Н.М., Балахтар В.В. Причини розлучень в Україні та їх соціально-психологічні наслідки. URL: http://www.rusnauka.com/10_NPE_2011/Psihologia/12_83375.doc.htm. (дата звернення: 16.06.2020).
4. Кожен десятий шлюб в Україні – цивільний. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/2048032.html>(дата звернення: 16.06.2020).
5. Криза української сім'ї: 61% подружніх пар розлучаються. URL: https://ipress.ua/news/kryza_ukrainskoi_simi_61_podruzhnih_par_rozluchayutsya_21641.html. (дата звернення: 16.06.2020).
6. Легалізація одностатевих шлюбів у країнах світу. Довідка. URL: https://www.lgbt.org.ua/news/show_722/ (дата звернення: 18.02.2020)
7. Оприлюднено результати оцінки чисельності наявного населення України/ URL: <https://www.kmu.gov.ua/>(дата звернення: 13.02.2020).
8. Слюсар Л.І. Розлучення в Україні в демографічному вимірі: минуле і сучасність. URL: <https://dse.org.ua/arhcrive/22/7.pdf> (дата звернення: 16.06.2020).
9. Соціологія сім'ї :навчально-методичний посібник/ В. П. Степико, Н. В. Хоменко, Л. В. Черній. Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. 197 с.
10. Спис О.А. Досвід протестантських церков у подоланні родинних криз // Міжнародна науково-практична конференція «Релігійна свобода: актуалізація сімейних цінностей» // Релігійна свобода: науковий релігієзнавчий журнал. – 2019. – № 21. – С. 50-60.
11. Потапова Т. Життя без дітей: чайлдфрі по-українськи//URL: <https://lifepravda.com.ua/travel/2009/11/12/33004/>(дата звернення:

15.05.2020).

12. Частіше розлучаються: Стало відомо, скільки українців одружилися і розлучилися в 2016 році. URL: <https://styler.rbc.ua/ukr/zhizn/stalo-izvestno-skolko-ukraintsev-zhenilis-1486023579.html> (дата звернення: 16.06.2020).

13. Шлюб в Україні «подорослішав» – соціолог. URL: <https://ukr.segodnya.ua/ukraine/brak-v-ukraine-povzroslel-sociolog-1115744.html> (дата звернення: 16.06.2020).

14. Україна – на першому місці в Європі за кількістю розлучень. URL: <https://marionetki.net/ukrayina-na-pershomu-mistsi-v-yevropi-zak/>(дата звернення: 16.06.2020).

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <https://www.youtube.com/watch?v=igMP-gETEAE> – ютубканал «Основи сім'ї»
2. <https://ua.depositphotos.com/vector-images/щаслива-сім'я.html> - «Щаслива родина»
3. <https://www.youtube.com/c/ОсновиСімї> – канал «Основи сім'ї»
4. <https://www.youtube.com/playlist?list=PLgQ67GJVZ7GUpDL9f6v5oeNpaturMvt8q> – Світ навколо нас
5. <https://www.youtube.com/playlist?list=PLgQ67GJVZ7GWd9alMbGf1z7TV4TXa8aI5> – Біблійні подружжя
6. <https://osnovy.online> – Програма-курс – «Основи сім'ї». Програма